

МОДЕЛЮВАННЯ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ В ПРОЦЕСІ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

ГУМІНСЬКА Оксана,

кандидат педагогічних наук,

доцент, доцент кафедри історії, теорії музики

та методики музичного виховання

Рівненського державного гуманітарного університету,

м. Рівне, Україна

Професійна підготовка конкурентоздатного спеціаліста на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти пов'язана з організацією науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Магістерське дослідження – важлива складова їх підготовки, яка спрямована на здійснення наукової діяльності, поглиблене осмислення професійних проблем, розробку інноваційних пропозицій та рекомендацій щодо їх упровадження.

Проблема професійної підготовки майбутнього музиканта-педагога останні десятиліття знайшла своє ґрунтовне розкриття у роботах К. В. Завалко, О. В. Михайличенка, О. М. Олексюк, Г. М. Падалки, О. Я. Ростовського, О. П. Рудницької, М. М. Ткач, О. П. Щолокової та ін. Особливості науково-дослідної роботи майбутнього музиканта-педагога розкриті у працях Е. Б. Абдулліна, О. В. Єременко, А. М. Растригіної, О. П. Рудницької, Г. М. Ципіна, Т. М. Шапової та ін.

У підготовці магістрантів педагогічного профілю пріоритетними завданнями є оволодіння методами наукового дослідження освітнього процесу та педагогічного досвіду, вироблення власної позиції у вирішенні професійно значущих педагогічних проблем, які реалізують у процесі роботи над магістерським дослідженням. Серед різноманітних теоретичних та емпіричних методів дослідження, які опановують та використовують молоді науковці, на нашу думку, ефективним є метод моделювання.

У педагогічних дослідженнях сьогодні досить широко застосовується поняття «моделювання»: згадується про особливу роль моделювання змісту освіти й освітнього процесу, проектування педагогічної (освітньої) системи, раціонального планування навчального матеріалу, перевірки знань, умінь і навичок учнів тощо (В. В. Давидов, О. М. Дахін, Н. Г. Журбін, В. Н. Кеспіков, Л. О. Ковальук, В. М. Менщиков, М. В. Кларін, М. Ю. Корольов та ін.).

Зростання ролі моделювання в сучасних наукових дослідженнях та його значення в освітньому процесі привело нас до визначення **мети** наукового пошуку: розкритті методики використання магістрантами методу моделювання для представлення власного музично-педагогічного досвіду.

Наукова література, присвячена педагогічному моделюванню свідчить, що моделювання в педагогіці розглядається як важливий метод пізнавальної і перетворювальної практики. Предметом моделювання у педагогіці є зміст освіти, цілі, зміст навчання й виховання, методи, технології, засоби, форми, особистість педагога і особистість учня, етапи і взаємодія учасників навчально-виховного процесу тощо. О. М. Дахін виділяє різні види моделей: модель досліджуваного явища (спосіб узагальнення та представлення навчального матеріалу в згорнутому вигляді); модель навчання (педагогічна техніка, система методів і організаційних форм); навчальна модель (робота з переробки знакової інформації; співвіднесення інформації в різних ситуаціях); освітня модель (логічно послідовна система відповідних елементів, що включають цілі освіти, зміст освіти, проектування педагогічної технології та технології управління освітнім процесом, навчальних планів і програм); модель наукової педагогічної діяльності (проблема, актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, його цілі і завдання, припущення і положення, що виносяться на захист, наукова новизна і практична значущість) [1, с.24].

У контексті нашої теми використаємо визначення моделювання О. П. Рудницької: «Моделювання – це створення теоретичного педагогічного об'єкта як зразка для впровадження у педагогічну практику чи дослідження» [5, с. 276].

У процесі роботи над магістерським дослідженням майбутні педагоги-музиканти застосовують моделювання як науковий метод декількох видів: моделювання власного науково-педагогічного дослідження (модель процесу, етапів), моделювання досліджуваного явища, поняття (модель досліджуваної якості особистості дитини, учня, модель змісту музичної освіти) та моделювання музично-педагогічного досвіду. Зупинимось на останньому.

Якщо педагогічний досвід трактується як творче, активне засвоєння і реалізація вчителем у практичній діяльності засобів і принципів педагогіки з урахуванням конкретних умов, особливостей дітей, учнівського колективу і особи вчителя [3, с. 11]. То музично-педагогічний досвід ми будемо розглядати як творче, активне засвоєння та реалізацію вчителем (майбутнім вчителем) музичного мистецтва у педагогічній діяльності засобів і принципів педагогіки мистецтва.

Орієнтуючись на модель педагогічного досвіду Л. Л. Момот [4, с. 99-100], ми запропонували магістрантам-дослідникам наступну модель музично-педагогічного досвіду.

1. *Актуальність музично-педагогічного досвіду як важливість набуття мистецьких компетентностей, формування емоційно-ціннісної сфери засобами мистецтва, значення музично-творчого та художнього розвитку здобувачів освіти тощо; необхідність оновлення форм музично-естетичного виховання, застосування інноваційних художньо-педагогічних технологій тощо.*

2. *Теоретична база музично-педагогічного досвіду.* Це ідеї, положення інноваційні погляди сучасної педагогічної науки, що можуть стати основою музично-практичної діяльності магістрантів. Так, теоретичним підґрунтям можуть стати положення компетентнісного, інтегрованого, діяльнісного підходів у сучасній мистецькій освіті, ідеї творчого розвитку особистості засобами музичного мистецтва, ідеї музичного виховання на національній основі тощо.

3. *Провідна ідея музично-педагогічного досвіду* як виділення найсуттєвішої педагогічної думки, яка отримала концептуальне оформлення (тема магістерського дослідження).

4. *Система музично-педагогічних дій* як методична модель досвіду: форми, технології, методи, прийоми навчання, розвитку, виховання тощо.

5. *Передбачувані наслідки*, що виражаються в показниках музичної освіченості, музично-творчого розвитку, музичної вихованості тощо (структурні компоненти основного поняття – досліджуваної якості особистості) (див. рис. 1).

МОДЕЛЬ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Актуальність музично-педагогічного досвіду

Важливість ...

Значення ...

Необхідність ...

Теоретична база музично-педагогічного досвіду

Ідеї..., положення..., підходи...

Провідна ідея музично-педагогічного досвіду

Тема магістерської

Передбачувані наслідки

Система музично-педагогічних дій

методична модель досвіду

*Структурні компоненти
основного поняття*

Форми

Методи

Рис. 1. Модель музично-педагогічного досвіду

Таким чином, моделювання музично-педагогічного досвіду у рамках магістерського дослідження є науковим методом аналізу актуальності музично-педагогічних досліджень, синтезом освітніх концепцій, принципів, ідей, побудовою і застосуванням методичної моделі (системи музично-педагогічних дій) з метою отримання передбачуваних результатів. Побудова і застосування моделей – моделювання – є важливим методом розробки магістрантами власного музично-педагогічного досвіду, що сприяє кращому усвідомленню ними дослідницько-формульованого процесу, розумінню загальної схеми розробки авторської методики музичного розвитку та змісту навчання музиці. Моделювання готує майбутнього вчителя музичного

мистецтва до ефективної музично-педагогічної діяльності в умовах сучасного закладу освіти.

Література:

1. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и ... неопределенность. Педагогика. 2003. №4. С. 21-26.
2. Ковальчук Л. О. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
3. Педагогічний експеримент : навч.-метод. посіб. / Укл. О. Е. Жосан. Кіровоград : Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. 72 с.
4. Передовий педагогічний досвід: теорія і методика / Під ред. Л. Л. Момот. Київ: Рад. Школа, 1990. 141 с.
5. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.

МУЗИЧНІ ЗДІБНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ГАЛУЗІ

КУЛІКОВА Світлана,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри мистецької освіти

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка,

м. Кропивницький, Україна

Сучасний споживач соціокультурних пропозицій висуває високі вимоги до пропонованих творчих продуктів. Це зумовлює затребуваність суспільства у компетентному фахівці соціокультурної галузі, який володіє різноманітними знаннями, вміннями та навичками. Прагнення здобувачів освіти до творчої соціокультурної перетворювальної діяльності визначає важливість наявності у них різноманітних здібностей, які забезпечують надалі їхню високу активність та продуктивність у професійній сфері.

Особливе місце у професійній діяльності фахівців соціокультурної галузі займає музика, оскільки будь-який захід супроводжується музичною добіркою. У зв'язку з цим менеджери, організатори, аніматори соціально-культурних програм повинні мати добре розвинені музичні здібності, які дозволяють їм на належному рівні реалізовувати свої творчі ідеї.

Є. Іванова вважає, що «професійна діяльність людини полягає в тому, що вона передбачає обов'язкову рефлексію на зміст предмета професійної діяльності» [1, с. 5].

А. Кривошеєв розглядає професійну діяльність як таку, що потребує спеціалістів із творчими, дослідницькими здібностями, які вміють активно на практиці їх реалізовувати [2].